'मर्यादा पालन'

वर्तमान समयमा धन भए सबै थोक खरिद गर्न सकिन्छ । नयाँ-नयाँ प्रविधिबाट नयाँ वस्तुहरूको आविष्कार भएर हामीलाई आकर्षित पार्दछन् । मोबाइल फोन, टी.भी., गाडी, ठूलो बरन्ड भएको घर८ । यदि यिनीहरूलाई सबै पाउन सके पनि अरू नयाँ वा राम्रो वस्तु देख्दा त्यसलाई लिने तीव्र इच्छा हाम्रो मनमा उत्पन्न हुने गर्छ । त्यो क्रममा अन्त्य हुँदैन र मन पनि कहिल्यै सन्तुष्ट हुँदैन । लोभमा सीमा हुँदैन । 'लोभ'ले मानवीय सम्बन्धलाई कमजोर बनाउँछ । आफ्नो फाइदालाई प्राथमिकता दिएर अरूको समस्या बुझ्ने गर्दैन । जस्तै : विवाह हुँदा दाइजो धेरै लिएर आएन भनी निन्दा गर्नु, विवाह गरेर पनि परस्त्रीसँग लाग्नु, काम गर्ने क्षमता भएर पनि परिवार पाल्ने कर्तव्य पूरा नगरी त्यत्तिकै बसिरहने श्रीमान । आफ्नो बच्चालाई चाहिनेभन्दा बढी पैसा दिनु, या अनावश्यक रूपले सामान दिनु । अवश्यकता भन्दा बढी रुख काट्नु वा डाँडा भत्काउनु ।

यसरी लोभले मानिसलाई आफ्नो चाहना पूरा गर्न प्रवृत्त गराई अरू मानिसहरूको पीडा वा दुःखको वास्तै गर्दैन ।

उक्त कुव्यवहारहरू यस्तो स्वर्थपूर्ण प्रवृत्ति छन् र अनैतिक छन् । तर कहिलेकाहीं आफूले ती व्यवहारहरू गरे पनि थाहा हुँदैन । यस्तो स्वर्थपूर्ण प्रवृति मानिसको मनको अन्धकारमा लुकिरहेको हुनसक्छ । आफूलाई थाहा नपाईकन अरूलाई दुःख वा पीडा दिइरहेको हुन्छ ।

मर्यादा पालन गर्नु भनेको आफ्नो चाहना पूरा नगरीकन सहेर बस्ने होइन । अहिले आफूसँग भएको कुरा, आफूलाई दिइने कुरामा सन्तुष्ट हुने र वर्तमान सामाजिक बन्धनमा पनि खुसीको महसुस गर्न सक्नु नै मर्यादा पालन हो । आफ्नो परिस्थितिलाई बुझेर जति चाहिन्छ त्यति मात्र खरिद गर्नु र अनावश्यक ढङ्गले आफ्नो विचारमा हठ नगर्नु महत्तपूर्ण हुन्छ । यस्तो मानव सम्बन्धमा खुसीको बिउँ अन्तर्निहित छ ।